

Posuzování zařízení určených na ochranu před účinky atmosférické a statické elektřiny

Technické inspekce České republiky

- 1) Výkonu dozoru Technické inspekce České republiky podléhají pouze zařízení určená na ochranu před účinky atmosférické a statické elektřiny, pokud jsou součástí zařízení uvedených ve skupinách A až D.

Zařízení třídy I.	Skupina A	1. ve vnitřních a vnějších prostorách s extrémně vysokými teplotami okolí nad + 55 °C, 2. v prostorách s výskytem tryskající a intenzivně tryskající vody a možností ponoření, 3. v prostorách s trvalým výskytem korozivních a znečišťujících látek a 4. v prostorách s nebezpečím požáru hořlavých kapalin; nebezpečí působení vnějších vlivů musí vyplývat z projektové nebo provozní dokumentace
	Skupina B	elektrické zařízení určené pro použití v prostředí s nebezpečím výbuchu plynů, par nebo prachů
	Skupina C	elektrické zařízení v objektu, který podle požárně bezpečnostního řešení umožňuje přítomnost více než 200 osob
	Skupina D	elektrická instalace ve zdravotnických prostorech, s výjimkou zdravotnických prostorů, kde se nepředpokládá použití žádných příložných částí a kde zdroj nebo jiná porucha nemůže způsobit ohrožení života a zdraví osob, majetku nebo životního prostředí
	Skupina E	elektrické zařízení určené na ochranu před účinky atmosférické a statické elektřiny, pokud chrání zařízení uvedená v písmenech a) až d)

- 2) Ze zákona č. 250/2021 Sb. § 6 odst. (1) písm. a) vyplývá, že podává na vyžádání odborná stanoviska o tom, zda jsou při projektování, konstrukci, montáži, provozu, obsluze, opravách, údržbě a revizi vyhrazených technických zařízení splněny požadavky bezpečnosti provozu vyhrazených technických zařízení.

Ze zákona č. 250/2021 Sb. § 6 odst. (1) písm. b) vyplývá, že provádí u vyhrazených technických zařízení I. třídy prohlídky a zkoušky nebo se na těchto zařízeních zúčastňuje zkoušek, na základě kterých vydává osvědčení, zda vyhrazená technická zařízení splňují požadavky právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci 3), a potvrzuje úspěšné výsledky zkoušek; u vyhrazených tlakových zařízení po opravách, a to parních a kapalinových kotlů s pracovním nebo nejvyšším dovoleným tlakem 16 bar a vyšším a tlakových nádob s pracovním nebo nejvyšším dovoleným tlakem 25 bar a vyšším provádí prohlídky a zkoušky nebo se zúčastňuje zkoušek na vyhrazených technických zařízeních bez ohledu na zařazení do třídy

- 3) V případě projektování zařízení určených na ochranu účinků atmosférické a statické elektřiny, pokud jsou součástí zařízení uvedených ve skupinách A až D, vydává odborné stanovisko jen v případech, že je o toto stanovisko požádána.
- 4) Zodpovědnost za to, že byl vypracován projekt v souladu s platnými právními předpisy a že navržené zařízení na ochranu účinků atmosférické a statické elektřiny splňuje požadavky kladené na tato zařízení, nese v plné míře projektant. Tuto oblast řeší zákon č. 283/2021 Sb. v § 162 (stavební zákon)

(1) Projektant je při projektové činnosti povinen respektovat veřejné zájmy chráněné na základě tohoto nebo jiného právního předpisu, požadavky vyplývající z cílů a úkolů územního plánování a požadavky na výstavbu a jednat v součinnosti s dotčenými orgány. Při zpracování územně plánovací dokumentace a územní studie je dále povinen jednat v součinnosti s orgánem územního plánování a při zpracování projektové dokumentace se stavebním úřadem.

(2) Projektant je povinen zpracovat

a) územně plánovací dokumentaci a územní studii v souladu s právními předpisy,

b) projektovou dokumentaci v souladu s právními předpisy; statické a jiné výpočty musí být vypracovány tak, aby byly přezkoumatelné.

(3) Není-li projektant způsobilý některou část projektové dokumentace zpracovat sám, je povinen k jejímu zpracování přizvat osobu s oprávněním pro příslušný obor nebo specializaci, která odpovídá za jí zpracovaný návrh.

(4) Projektant neodpovídá za odchylky od projektové dokumentace, ke kterým došlo při provádění stavby a které neschválil.

(5) Na zpracovatele dokumentace jednoduchých staveb, která nemusí být zpracována projektantem, se vztahují odstavce 1 až 4 obdobně.

(6) Projektant je povinen zajistit zpracování příslušných částí územně plánovací dokumentace nebo územní studie a podkladů pro zpracování projektové dokumentace prostřednictvím osob, které jsou k tomu oprávněny podle jiných právních předpisů 38). Projektant územně plánovací dokumentaci zpracovává a pořizovateli ji předává v jednotném standardu.

Náležitosti vlastní projektové dokumentace následně řeší vyhláška č. 131/2024 Sb. v příloze č. 8 článek D.1.2.5.1

*D.1.2.5.1 Řešení požadavků na rozvody a silnoproudá zařízení
ochrana před bleskem a uzemnění*

- podrobný výpočet rizik škod způsobených bleskem,
- stanovení způsobu ochrany před bleskem a popis technického řešení,
- stanovení nutnosti ochrany před bludnými proudy a popis technického řešení,
- popis řešení ochrany proti korozi

5) Montážní organizace zodpovídá za provedení montáže v souladu s projektem a splnění požadavků legislativy, tak jak je uvedeno ve stavebním zákoně.

6) Pověřená organizace ověřuje, zda montáž byla provedena podle projektové dokumentace.

7) Vyhláška č. 146/2024 Sb. stanovuje konkrétní požadavek v § 26 odst. 1, 2, 3 a 4 kde je uvedeno“:

(1) Ochrana stavby před bleskem musí být navržena a provedena u

a) výroby a skladu výbušných a hořlavých hmot, kapalin, plynů, výbušnin, u muničního skladiště, včetně volného složiště, přístřešku a místa pro manipulaci s nimi 6), a

b) nadzemní stavby nebo u nadzemních částí stavby vyhrazeného plynového technického zařízení podle zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v souvislosti s provozem.

(2) V případech neuvedených v odstavci 1 musí být ochrana před bleskem navržena a provedena tam, kde by blesk mohl způsobit ohrožení života nebo zdraví osob nebo zvířat, zejména v případě staveb pro bydlení a staveb občanského vybavení, nebo kde by mohl způsobit značné škody.

(3) Pro uzemnění systému ochrany před bleskem se u stavby navrhuje a provádí zpravidla základový zemnič.

(4) Pro případy podle odstavců 1 a 2 musí být navržena a provedena vhodná ochranná opatření, zejména pak ochranné prostory musí být navrženy a provedeny na základě skutečných fyzických rozměrů kovové jímací soustavy. Při návrhu a provedení ochrany před bleskem je nezbytné posoudit a dodržet dostatečnou vzdálenost nebo bezpečný odstup.

Dále navazuje § 94 uvedené vyhlášky, kde se uvádí:

Požadavky uvedené v § 9 odst. 4, § 12 odst. 4, § 19 odst. 1 a 2, § 20 odst. 1 až 6, § 21 odst. 2 a 3, § 22 odst. 1 a 2, § 24, § 26 odst. 3 a 4, § 31 odst. 1 a 5, § 32 odst. 1 a 5, § 34 odst. 1, 2 a 5, § 37 odst. 3, § 40 odst. 3 a 6, § 41 odst. 6, § 42 odst. 3, § 43 odst. 1 až 3 a 4 písm. a) a b), § 45 odst. 1 a 2, § 46 odst. 2, § 48 odst. 2 až 7, § 58 odst. 1 a 2, § 59 odst. 1 a 3, § 66 odst. 3, § 68 odst. 2, 3 a 5, § 73 odst. 1, 3 a 4, § 78 odst. 4, § 79 odst. 1 a 3, § 82 odst. 1 písm. e), § 84 odst. 2 a 3, příloze č. 3, příloze č. 4, příloze č. 7, příloze č. 8, příloze č. 9, příloze č. 11 a příloze č. 13 se považují za splněné, jsou-li splněny požadavky normy nebo její části určené ve věstníku Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. Tyto požadavky mohou být splněny i jiným technickým řešením, pokud se prokáže, že navržené řešení garantuje nejméně základní požadavky na stavby podle stavebního zákona.

- 8) Ze stanoviska vydaného ve Věstníku úřadu dále mimo jiné vyplývá, že ČSN nejsou považovány za právní předpisy a není stanovena obecná povinnost jejich dodržování. Taková povinnost však může vyplynout z jiného právního aktu, např. odkazem na ČSN v právním předpisu.
- 9) Rovněž je zřejmé, že musí být proveden výpočet řízení rizika podle ČSN. Za výběr nejvhodnějších ochranných opatření stavby odpovídá projektant, který v případě, že návrh obsahuje jiné systémy, než jsou uvedeny v příslušné ČSN musí prokázat, že navržený systém zabezpečuje minimálně stejný stupeň bezpečnosti, než jaký je uveden v normách ČSN.

Např. SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů

- 10) Z legislativně právního hlediska, či z hlediska technických norem, není v ČR žádné platné ustanovení, které by „a priori“ znemožňovalo nebo bránilo používání aktivního hromosvodu jako jednoho z možných způsobů ochrany před bleskem. Odpovědnost za výběr nejvhodnějšího způsobu je delegována na projektanta ochrany před bleskem a na investora, který se může rozhodnout, jaký způsob ochrany před bleskem využije, bude-li navržené řešení odpovídat nejméně základním požadavkům na stavby uvedeným v § 26 uvedené vyhlášky č.146/2024.

V Praze dne 1.11.2025